

KOPIA LISTOW

dwu: Posłanych od Cesarza Turc-
ckiego y Króla Perckiego do
Króla Hiszpáńskiego
Philipá.



Z których sye obaczyć może / czego sye domaga
Cesarz Turcki od Króla Philipá: y z iego
vpominki. Nás / iáko sye Persá spiknąć prá-
gnie z Królem Hiszpáńskim / przeciw temuž
Cesarzowi Turckiemu / z iego także vpominki.



W Králowie.

W Drukárni Lázarzowéy / Roku Páńskiego.

1 5 8 6.

Do Czytelniká Iáskáwého
I. Iánuszowski L.

Pospolicie Száchy gráiac / Królowi Szách dáia / áby
álbo vstepował / álbo sye bronil : á gdje mu tego nie
stáie / tám Met bierze / y dáć sye musí. Wiemy o tym /
iáko po té látá Król Perski plosa Césarzá Tureckiego : á
bész málá / iákoby Száchy gráiac / coraz Szách mu podá-
ie : A ten álbo sye bronil / álbo vstepowác musí : ták / że nie
dawno málo Metu nie wziął. Przypátrz sye dziwny
rzeczy. Césarzá Tureckiego z wiáry zowáz MA ho MET : á
Króla Perskiego SZACH. Wiere trzebá sye obáwiác /
by Szách komu Metu nie dáł. Tom ná przestroge po-
ložyl ábys Czytelniku mily Pána Boga tym bázziej prosil /
áby té Száchy áz do Metu doganiály.





W I E L M O Z N E M V

P A N V, P A N V I E R Z E M V

Mniszkowi z Wielkich Konczyc, Kászte
lanowi Rádonskiému, Sánockié^v,
y Sokálskiému Stároscie.

&cæt.

*Jan Lázárzo-wic Jánušo-wski służby s-woé
da-wné-w łáske záleca.*

NJe bez przyczyny pewnie/ y nie
darmo/ mnie wielce M. Pánie/ powie-
dziano to bylo/ że sądy Pánskie są tak nie
ogárnioné / że rozum czlowieczy by też nabystrszy
poiac ich žádnym sposobem niemože. Bo wziawszy
przed sie lata przeszlé/ a stosując ie do dzisieyszych/
kto sye nie podziwi? kto sye nie zedigne? Widzié-
my/ slyszemy/ y práwie rekomá sye dotykamy spraw
przedziwnych swiata tego. Tu niebo straszny: tu sye
lata mienia: tu Césárstwa y królestwa iedné do v
padku/ drugie do odmiány sye chyla: iedné wiare
przyimua / drugie sye icy przá. zá czym woyny /
powietrza / glody / trzesienia ziemi / strách / boiażn /

niewiara/ y rzeczy inſzych dziwnych/ y nigdy tak
 oraz niebywalych doſyc: a przecie obaczyc ſye nie
 możemy/ do którego to końca idzie. Ale podobno
 y baczymy/ ale cóż potym/ kiedy o to nic nie dbamy/
 iakoby ſye to nas nie dotykało. Doſzła nas była no-
 wina doſyc pocieſzna: iako od wschodu Słońca zo-
 ſtatnich brzegów ſwiata tego/ Królowie wielcy/
 dla przyiecia wiary powszechney Apoſtołſkiej Rzy-
 mſkiej / do Rzymu poſty ſwoie przyſtali: a przecie
 y to nas nie obchodzi: przecie to v nas iakoby ſny
 iakie: przypisując to ich proſcie / albo iakiey nie
 wiadomości rzeczy: iakoby to Pan Bóg Króle-
 ſtwy y ſercy Królewſtwa nierządził: albo iakoby
 Pan Bóg nie baczył naſze rozumki/ któremi ſye wy-
 noſiemy / mniemając żeſmy my namiędrżemi na
 ſwiecie. Nuż zaśie/ to co ſye teraz między pogany
 Turkiem/ y Perſem dzieie/ iako to otrzciem: y co o
 tym rozumieć bedziemy: owdzie ſami ſye gubią/ a
 Królów chrzeſcijanſkich o pomoc proſzą. Co to
 ieſt: czyly to biegi poſpolity/ że woyny na ſwiecie:
 ba takci ieſt/ woynyc zawsze: ale aby kiedy który po-
 ganin Króla chrzeſcijanſkiego na pomoc wzywac
 miał/ to też nieſtychana. Cóż wżdy to ieſt: iakom
 powiedzial wyſzey: ſady nie ogarnione pańskie/ a
 przestroga nam / abyſmy wznosili głowy naſze/ a

á przypátrowali sye tym rzeczom / że sye iuż przybli-
ża dzień Páński / o którym dosyc samze pan iásnémi
słowy powiedział : że Ewányelia tá po wszytkim
świecie opowiadána bedzie / iáko sye to iuż dzieie :
że woynj beda po mieyscách / o czym dosyc slychamy :
że odstapia od wiary / ná co oczy násze pátrza : że
stráchu y niewiary dosyc / czego doznawamy mie-
dzy soba / y inszych rzeczy wiele. Ale puścivszy wszy-
tko ná wola Boga / potjm y ná zdanie každého / gdyż
nie moia rzecz sadzić tak dálece o rzeczách : iz do
moich rąk przysly listy dwa / z których ieden byl lá-
ciński / drugi włoski : ieden Césarza Tureckiego / dru-
gi Króla Perskiego / które pisané sa do Króla Hi-
spáńskiego : wiedzac że nowiny takie niemniéy mia-
lybybyc wazné v ludzi chrzesćcijáńskich / iáko owe
o Królách Japónskich : wazyłem sye przelożyć ie ná
polskie / y do ludzi podac / iáko rzecz nowa y nie sly-
chána / y dziwna. Aby wždy ludzie vpátrowali sa-
dy Pánskie / y do którego kresu rzeczy ná świecie rá-
czy wieśc : aby sye wždy ludzie ocneli / á czescia bo-
gu zá to dziekowali / że szable Tureckie do vpadu
sye chyla : á czescia téz aby sye sami vznali / á grze-
chów poprzestawszy / do iedności kóscioła nawró-
cili. Co aby sye tym rychley rozniosto / wymysliem
to do ludzi pod umieniem W. M. mego M. Pana

podac: W. M. na znak onych dawnych powol-
nych sluzb moich ie postac / proszac abyś W. M.
do konca mym M. Panem byc / y to co posylam z
laska przyiac raczył. Zalecam sye za tym w miło-
sciwa laskę W. M. mego M. pana. Dan w
Krałowie / trzeciego dnia Lutego. Roku Pan-
skiego. I 5 8 6.





LIST CESARZA
Tureckiego / do Króla Hiszpańskiego
Philipá / z upominki / posłany
Roku Pańskiego.
1585.

SELJ Soliman / Pan domu Othomań-
skiego / Cesarz y Pan powszechny wszytkich Kró-
lów y Książąt swiata tego / Książę y obrońca
zakonu Hali / przez proroka naszego Machome-
ta nam oznaimionego. Naślawnieysiemu Książeciu wszyt-
kich chrześcijanńskich Książąt: obrońcy wszytkich spraw
Nazareyczyków: możnemu y wezwómu Panu / Królowi
Philipowi / którego koniec niech będzie szczęsny / zacząym mie-
dzy nami pokóy z przyiąznią postanowion będzie / posyła
zdrowie. Sławá cnót twoich / wezwóy Pánie / chociaż
w tak różney wierze / sercá mi dodała: abym nie prze-
szkadzał twego chwalebnege przedsiwzięcia: ani też po-
mocnym był twoim táiemnym nieprzyiaciólom / którzy ży-
czą sobie tego / abym im ná pomoc przybył: domniemáwá-
jąc syc zá tym moim od nich odłączeniem / że ia tobie poma-
gam / żem nie przeszkodził twoie woyská / moiemi wielomo-
żnemi Okrety / y wielkiemi woyski: aby twoie zwyciestwá
otrzymały: którego zwyciestwá tobie w twoim Króle-
stwie od bogá mieć życze. á iáko ia iákiemiż kolwiek siłami
nieprzyiacióły moie zwyciężác moge: tak też y ty swoie do
tego kresu przywiedź / abyć wiecéy przykrzy nie byli: ponie-
waż mna dziać syc nie będzie / aby przewidzione być nie mo-
gły / iákieżkolwiek beda. O czym iednak stoba namáwiác /

sye bedzie Ali Basá mój Komornik / Któremu bedzie dana
zupelna wiara.

Pan powszechny światá
Heli Soliman

Przy tychże liściéch Césarz Turecki posłał w dary
Królowi Philipowi :

Czterech Lwów ze złotými obróżami / ná których bylj wy-
ryté Herby Króla Hispánskiego z ich lánecuchy złotými.

Dwánascie Szábel z Dámásku Tureckich / z ich och-
dostwem y złotými lánecuchy.

Czwory puźdrá do nożów ze złotém osázone / á w
kázdym cztery bylj noże / w których okładziny bylj ze zlotá
drogiémi kámiénimi osázone.

Do tych przydał dwánascie Jednorozcowych roggów ná
siedmnascie dlóni wzduż / w których podsády ná których
staly bylj ze szzerégo zlotá z herbámi Króla Hispánskiego.

Dwádziesciá Opon kóstawnych ze zlotá tkánych / dla o-
bicia y ochodostwá pókoju. Ná tych Oponách bylj wyrażo-
ne z wyciéstwa / Które okrety woystá Tureckiego pod tym
teráznieyszym Césarzem otrzymáły.

Przytym y Lektyczke / Którey ná gálerách wzywáią / ze
szzerégo zlotá y z krystálu spráwioná / z iey podniebieniém /
y Girhánkami / ná których bázno ozdóbnie y kóstawnie wy-
rázone bylj dzieie sczesliwe Króla Hispánskiego.

Posłał téz y dwie Skrzyni złoté / w których bylo piérze ro-
zmáitých farb. druga Skrzyneczke przy nich kóstawná / w
którey bylo czterdziesci Perel bázno drogich / Które Bezár-
zowiemy: Kozda wázyla czternascie wncy.

Posłał téz Tarcz y šest okraglych Hispánskich / złotém
osázonych: Któremi bróńić sye wsiystek strzalom moze: y wy-

trzymać czterdzieści razy ciętych : na tych były wyrą-
żone zwycięstwa Karła piątego Cesarza / przeciw luteran-
om y upornym.

Posłał też dwu Jednochodników / białą / czarną / y zieloną
sierścią z przyrodzenia śachowanych / z sześcią Turków / któ-
rzy lwy wopiecc swey mieli y konie.

List Króla Perckiego / do tegoż Króla Hiszpańskiego.

SACH Mehemet Kataney / wielki Król
Percki / Kalifa powszechny sekty Szalickiej : Glo-
wa przednieysza Krescebalska / Monarcha Parti-
kiej / Perskiej / Assyryjskiej / Medyjskiej / y Armenijskiej / syn
miły y sprawiedliwy stróż zakonu proroka Mahometá :
Króćiciel tyranów wschodnich : Książę miastá wielkieá Sa-
marcandy : obrońiciel wielkiej wyspy Chiny : potomek pra-
wdziwy Ismaela Zophi / nie przewycięzony / straszny / y na-
wyszy Pan morza / y ziemi wschodniej. Do ciebie wiel-
ki Philipie z Rakus / któryś jest nachwałebnieyszy / y na-
świećnieyszy między Książętami wiary Chrystusowej : prze-
chodząc jako Słońce / w wysokim maieście w państwie
Chrześcijańskim : możnemu / y zwycięzcy : życze y prośe
zdrowia y zwycięstwa. Aczkolwiek nas Religia łą-
czy / możność przecie / która jest pospolita nieprzyjaźnia
z Othomańskim Tyranem / czyni podobne przyiaciom
naszego maiestatu : Dważając v siebie wielkość twoje /
żes z twoim mieczem tam gdzie słońce gśnie / państwo
swe rozszerzył aż do tego miejsca gdzie zaś wschodzi / co jest
bliisko mnie : vdałem sye / abym cie vmiłował / y uczynił ci
znak y część. Dla tegoż iednak / rozkazałem w sytkim zie-
miom / które są moje / y dać danie memu Berlu królewskie-
mu / y handlu wiodą z moimi / tak z Indyjey / iako y to bli-

Kto ich są / aby okazali wszytkę dobrą wolą twoim podda-
 nym z kraiu Ormuskiego / z Portugalię / y wszytkim in-
 szym / którzy władają mieczem / broniąc twoie wielkość / a
 są pod posłuszeństwem twoim / iako nawyszszego páná Kró-
 lestwo co nawyszších: aby im niedopuszczali płácić námnieyszą
 rzecz / okrom portu Chidemskiego: okrom którego wszytkie
 inše aby były otwárte / a czynić mogli to / coby iedno żywnie
 chcieli. Gwoli tobie kazálishmy znieść zamek Ademski: któ-
 ry był Soliman wziął przez zdráde: aby pożyć mógł twe-
 go stárostę w Goá. A chcemy / aby wszyscy chrześciance mie-
 śkánicy w nászym kraiu / byli ná wszytkim / y przez wszytko
 tak wrazeni / iako násy włásni wierni / dawšy osobliwé stá-
 ranie o nich / Pierikánowi nášemu Generátowi / aby pilno-
 wal / żeby násę wysokie rozkazánia pilnie chowane a nie
 gwałcone były. Wieš wielkość twoią / że to iuż siódmy rok
 moiemi wielowielkimi wojski / tréście ničemné / podlé / a
 pysné wojská Tureckie: bo ia będąc zabáwiony wojną z
 Jtyan Asym moim brátem: oni zdráda wpádli / y wzięli
 Chirám. ale ia przelomivšy pięcioro wojská ich / wygna-
 tem ie z tego kraiu z ich hámbą y škodą / y podałem ie w po-
 strách taki / że námniey zoczywšy moie chwalebne proporce
 trzech wielkich żab / y Lwá czerwonegá / ich Miesiąc cmić syc
 musi: y sami wciekają z wielką swą sromotą. A ia ani prze-
 stáne / do tąd / póki ie nie wyżone ze wszytkiego wschodu: a
 wezynie / że poniechác musz swoych próżnych tytułów Otho-
 máńskich / których sobie przywłaszczają. y póki nie wtwier-
 dze stolice przodków stárych moich chwalebnych y nie zwo-
 cieżoných Jzmaelá y Lubelbá w wielkim mieście Bábilon y
 w Airze: y póki koronowan nie bede ná grób **MOU**
 Tuskaná nášego proroká. Vmyslilem cie prosić / którys
 iest tak pánem wielkim: abys syc zemną ziednoczył / posylá-
 iac mi Dział y Arkábuzów / y twoie stráśną armatę z Li-
 zibonu / abym Othománczyki wykorzenil z Arabiję / a ciebie
 wezynil pánem Dámásku y Egiptu. A druga armatá / abym
 ie wykorzenić mógł z Greciję / y wezynie cie Césárzem Kon-

stantynopolskim: aby tak zwyciężywszy tego Tyrana / my
 sami dwa mogli rzedzić świat wszytek w pokoju / a sobie zo-
 bopólne czci wyrzedzać. Okaż Panie swoje wielką mo-
 żność przeciw temu psu: który gdyby mógł / wyżarłby y serce.
 Mam ja Tatarzy za swóy grosz / z którymi puszcioşy w bieg
 śkarby moie / posłałem ich piętnaście tysięcy do Káphy /
 aby ją zburzyli. Rozmyśl syc dać mi znać o wszytkim: abo-
 wiem skąd weźme ostateczną pocieche. Wtym cie mile po-
 zdrowiam: a na znak miłości / posyłam wielkości twoiey
 na pamiątkę moich troche vpominków.

Conterfety Ismaelá / Tachelá / Tamásá / y Móy / ze zło-
 temi strzeżkami y z Perłami.

Skrzynke ná křtalt Kalamarzá obyczaiem Perskim pie-
 knie wozyniona z turkusami.

Czterech Chártów / którzy z przyrodzenia mieli ná sobie
 siersć czerwona żółta / y zielona.

Dwa Tálérzá je trzciny koprowey osádzoné Perłami y
 Turkusami.

Dwa tálérzá z stáli Tabrys / robotą złotą / osádzoné Tur-
 kusami y Rubinami.

Cztery Száble pięknie osádzoné Sálamánskie.

Dwa Kobiereá ná stól / w których są hástrowané perły
 Turkusy y Rubiny / wszytkie woyny Tamerláná.

Cztery trąbki lowcze / z dzewa Audánstiego / które syc
 tak łni iáko zwierciádko.

Dwánáście křt Pierza rozmáytého zvíérzá piękne: mie-
 dzy którymi są niektóre pozłociste.

Baniá z skłá Sárámánstiego / którego sluc niemoże.

Lóţko z Kobierecy ná stól / które syc skłáda / iáko by iáki
 stolek / w którym wyrażona woyna Assambicia Persá / z
 Caussem Křiszejcim y Kroleem Medskim.

Kóniec Listów.

Podobno ten Száchda met komu.